

# Risanje Kekčeve pesmi v vrtcu – primer prehoda iz teorije v prakso



Ksenija Čuješ, diplomirana vzgojiteljica, mag. zak. in druž. štud.,  
Javni zavod Otroški vrtec Šmarje pri Jelšah

*V vrtcu Šmarje pri Jelšah je v šolskem letu 2018/2019 prednostna naloga odkrivati in razvijati močna področja, sposobnosti ter potencialne pri predšolskih otrocih. Pri tem si pri svojem vzgojno-izobraževalnem delu ozaveščamo svoje strokovno delo in si postavljamo vprašanja, kako še izboljšati ustvarjanje novih priložnosti za otroke v predšolskem obdobju, da se bodo njihove sposobnosti in potenciali lahko še bolje izrazili ter razvijali. Številni strokovnjaki namreč navajajo, da so človeški možgani prav v predšolskem obdobju najbolj plastični in dojemljivi, zato je zelo pomembno, da se začne sistematično in načrtno delati na razvoju otrok že v najzgodnejšem obdobju. Odgovornost za ustvarjanje spodbudnega okolja pa je ravno na nas, strokovnih delavcih vrtca. V članku poročam o enem izmed primerov, v katerem sem z načrtnim delom teorijo prenesla tudi v prakso.*



ustvarjamo raznolike možne pogoje za raziskovanje in razvijanje posameznikovih sposobnosti. Cilj je poglobljeno osredotočenje na prav vsakega posameznika. Pri izvajanju projekta sodelujemo s Pedagoško fakulteto v Ljubljani in Centrom za raziskovanje in spodbujanje nadarjenosti, ki nas podpirata s svojo strokovnostjo, v vrtcu pa smo ustanovili delovno skupino, ki spremlja potek in izvajanje projekta. Vsaka oseba je edinstvena in to edinstvenost moramo prepoznati, okrepiti ter strokovno vrednotiti. Vsi, ki delamo z otroki, se zagotovo zavedamo, kakšen pomen imajo prva leta otrokovega življenja za njegov celostni razvoj. Številni strokovnjaki navajajo izjemen vpliv na spodbudno učno okolje za otroke, a brez vzajemnega sodelovanja s starši in ostalimi deležniki, ki so lahko kakorkoli vpeti v vzgojno izobraževalni proces, ne gre. Razvoj se vselej odvija znotraj odnosov, interakcij. Že vizija vrtca Šmarje pri Jelšah, ki se glasi: »Stopamo v boljši jutri, z roko v roki, z otroki, sodelavci in starši«, nakazuje na gibajočo se, aktivno, sodelovalno kulturo med pomembnimi deležniki, ki smo odgovorni za celovit in vsestranski razvoj otrok.

**Ključne besede:** otrok, močna področja, razvoj potencialov, zgodnje otroštvo

## Odkrivanje in razvijanje otrokovih močnih področij in potencialov

Pri prepoznavanju in razvijanju otrokovih potencialov smo si zastavili cilj partnersko sodelovati s čim več deležniki, ki so lahko na različne načine vpeti v naš vrtec, predvsem pa so in bodo v tem procesu pomembni strokovni delavci oddelkov, starši ter delavke na upravi; prizadevamo si za in

## Niz predavanj »Spodbujanje učnih interesov in ustvarjalnih potencialov v zgodnjem otroštvu«

Pri izvajanju projekta smo se strokovni delavci vrtca Šmarje pri Jelšah udeležili niza predavanj z naslovom *Spodbujanje učnih interesov in ustvarjalnih potencialov v zgodnjem otroštvu*. Predavali so nam štiri različni predavatelji, in sicer izr. prof. dr. Tatjana Devjak, Leonora Drgan, vzg. Darija Hohnjec in Jasna Cvetković Lay. Predavatelji so nam posredovali različne inovativne pristope, kako lahko ustvarjamo varno, spodbudno učno okolje pri delu z otroki. Spregovorili so o principih inkluzivnosti v vrtčevskih skupinah s praktičnimi prikazi.

Dr. Tatjana Devjak je govorila o partnerskem modelu med vrtcem in domom ter uresničevanju inkluzivnih načel za otroke z različnimi učnimi zmožnostmi. Pri predavanju so se mi najbolj v spomin vtisnile naslednje pomembne točke za spodbujanje otrokovih potencialov v vrtcu: partnerski model sodelovanja s starši, nastajanje/spodbujanje kritičnega mišljenja, aktivno spremljanje vseh otrok, opazovanje otrokovih močnih področij, nadgradnja otrokovega znanja, nudenje spodbudnega okolja za vse otroke, iskanje močnih področij. Vsak otrok ima svoje močno področje, le odkriti ga je potrebno, upoštevati je potrebno načelo diferenciacije. Pri predavanju se mi je v spomin vtisnil tudi primer spoštljivega odnosa do otrok, kjer nas je predavateljica nagovorila: »Zakaj otroku zlahka rečemo npr. naj pohiti z obuvanjem in oblačenjem? Ali si upamo to reči šefu? Do otrok moramo imeti predvsem odgovoren in spoštljiv odnos«.

Naslednja predavateljica Leonora Drgan je spregovorila o inkluzivnosti v vrtčevskih skupinah s praktičnimi prikazi. Predstavila nam je uvajanje iger iz preteklosti, ki spodbujajo razvoj možganov oz. razvoj sinaps v možganih z gibanjem. Otroški odgovori naj ne bodo napačni. Otroke spodbujamo k izražanju mišljenja, dojetanja sveta okrog sebe in s tem spodbujamo in omogočamo spraševanje in čudenje otrok. Predavateljica je predstavila praktične primere učenja NTC (Network – Teaching – Children, sl. Mreženje – Učenje – Otroci). Program NTC učenja sestavljajo različne igre za otroke, ki spodbujajo razvoj in aktivnost sinaps v možganih, prispevajo k učinkovitejšemu pomnjenju ter razvijajo funkcionalno mišljenje. Pomembno je, da so zajeta vsa področja kurikuluma. NTC učenje je nov pedagoški pristop, ki temelji na spoznanjih o razvoju in delovanju možganov. Vzgojitelj v vrtcih usmerja k tistim igralnim dejavnostim za otroke, ki še posebej dobro vplivajo na nastajanje in utrjevanje možganskih povezav (t. i. sinaps med nevroni) v času njihovega najintenzivnejšega razvoja, torej predšolskega obdobja. Program NTC dopolnjuje izhodišča *Kurikuluma za vrtce* ter ga hkrati bogati. Bistvo tega programa je, da se dela z vsemi otroki. Pri otrocih se povečuje število nevronske povezave, razvija se hitrost mišljenja in sklepanja, razvija se koordinacija in motorika.

Tretja predavateljica Darija Hohnjec nam je predstavila, kako sama opazuje otrokov razvoj v vrtcu in ga beleži preko portfolia. Pri načrtovanju izvedbenega kurikula Hohnjec upošteva sodobna didaktična načela, kjer proces učenja, napredka in razvoja ter posledično oblikovanja osebnega izobraževalnega načrta že petnajsto leto spremlja z mapo učnih dosežkov (portfolio otroka in

strokovnega delavca). Konstruktivne povratne informacije, ki jih otrok pridobi skozi komentarje strokovnega delavca, vrstnikov, staršev in lastnega premisleka o dokumentiranih gradivih, med drugim pripomorejo, da otroci že zelo zgodaj začnejo ocenjevati svoje sposobnosti in tako razvijajo osebno teorijo inteligentnosti.

Zadnja predavateljica Jasna Cvetković Lay je govorila o ustvarjalno produktivni nadarjenosti otrok v zgodnjem otroštvu; predstavila je empirična spoznanja, ki jih je podkrepila s praktičnimi prikazi. Poudarek predavanja je bil predvsem na tem, kako lahko vzgojitelj odkrije talent otroka preko risbe.

### **Prenos NTC programa v prakso – Risanje Kekčeve pesmi**

Po slišanih predavanjih sem se takoj odločila, da tudi sama izvedem dejavnost po NTC programu, ki se mi je najbolj vtisnil v spomin. Izvedla sem dejavnost, pri kateri so sodelovali vsi otroci. Dejavnost je potekala takole: Otrokom sem v jutranjem krogu predstavila besedilo *Kekčeve pesmi*. Z otroki smo se pogovarjali, kako bi lahko to pesem narisali. Otroci so nizali različne predloge, ideje. Vprašala sem jih tudi, kako bi označili kitico, ki se ponovi dvakrat? Vsi otroci so bili mnenja, da bi bilo najbolje napisati številko 2 in zraven nje x. Ob tej priložnosti sem imela otroke možnost seznaniti, kako si glasbeniki označijo neko kitico ali refren, ki se ponovi. Vsi so bili navdušeni in z zanimanjem opazovali simbol, ki sem jim ga predstavila. Nekaj otrok je dejalo, da bodo pri ponovitvi besedila, ko bodo risali, narisali znak, ki ga uporabljajo glasbeniki. Otroci so se v pogovor zelo vživeli, saj sem večkrat poudarila, da nam je vsak odgovor v pomoč, in tako spodbujala k odgovarjanju tudi »tihe« oziroma zadržane otroke. Z otroki smo si naredili načrt. Otrokom sem glede na aktualno pesem pripravila kvadratke, v katere so risali svoje vtise o slišani kitici *Kekčeve pesmi*. Otroci so bili pri dejavnosti zelo vztrajni in navdušeni, saj je bil takšen način spoznavanja pesmi za njih nov. Ko so otroci narisali *Kekčevo pesem*, so bili na izdelek ponosni in želeli, da ga izobesimo v igralnici. Ena deklica ni želela, da njen izdelek izobesimo, saj ga je želela pokazati svojim staršem. S strokovno delavko sva opazili, da je tekom dneva večkrat vzela svoj izdelek v roke in začela peti pesem ob svoji risbici. Po počitku je v krog zbrala 4 deklice in jim zapela *Kekčevo pesem*. Vmes se je ustavila in me vprašala: »Ksenija, kako se poje tukaj pesmica, ko sem narisala semena?«.

Jurišević (2010) pravi, da je učenje branja in prepoznavanja simbolov eden najbolj zapletenih procesov, ki jih mora otrok za nadaljnje učenje usvojiti, zato je pomembno, da se to učenje spodbudi čimbolj zgodaj.

**Primer pesmi:**

Starost otrok: 5–6 let

*Kekčeva pesem* – risanje s simboli

Jaz pa pojdem in zasejem  
dobro voljo pri ljudeh.  
V eni roki nosim sonce,  
v drugi roki zlati smeh.

Kdor vesele pesmi poje,  
gre po svetu lahkih nog,  
če mu kdo nastavi zanko,  
ga užene v kozji rog.

Jaz pa pojdem in zasejem  
dobro voljo pri ljudeh.  
V eni roki nosim sonce,  
v drugi roki zlati smeh.

Jaz pa pojdem in zasejem  
dobro voljo pri ljudeh.  
V eni roki nosim sonce,  
v drugi roki zlati smeh. } 2x

Bistri potok, hitri veter,  
bele zvezde vrh gora,  
gredo z mano tja do konca  
tega širnega sveta.



**ZAKLJUČEK**

Mnogi avtorji govorijo, da se nadarjenost prepoznava v najzgodnejšem obdobju. Nadarjeni otroci se zavedajo, da določene stvari obvladajo. Starši so pogosto osupli nad tem, kaj vse znajo, pogosto pa tudi sami otroci vidijo, da obvladajo kaj, česar njihovi prijatelji ne. Pogosto se zavedajo, da obvladajo zadeve, za katere niti njihovi vzgojitelji ne vedo, da jih (Sutherland 2015).

Dejavnost risanja simbolov *Kekčeve pesmi* smo v skupini izvajali prvič, torej je bil proces noviteta za otroke in za nas strokovne delavke. Nad samo dejavnostjo smo bili vsi udeleženci navdušeni, saj nam je prinesla drugačen pristop pomnjenja besedila pesmi. Otroci so se naučili, da lahko pesem narišejo na list in jo kasneje zapojejo ob svojih umetniških asociacijah. Pri dejavnosti so sodelovali in bili aktivni vsi otroci. Še posebej radi so sodelovali tako imenovani »tihani« otroci. Zagotovo bomo kmalu spoznali novo pesem in jo narisali s simboli in znaki.

Ključno vlogo za prepoznavanje otrokovih kompetenc, nadarjenosti in njegovih zmožnostih ima prav vzgojitelj, saj z njim preživi veliko časa in lahko prepozna njegove potenciale ter jih razvija. Strokovni delavci v vrtcih smo pomembno gibalno družbe, ki omogoča vsestranski razvoj

otrok. Lahko bi rekli, da nas otroci nosijo skozi vse življenje s seboj, zavedno ali nezavedno. Skupaj s starši smo odgovorni za življenje mladih ljudi, za njihovo vzgojo in izobraževanje, saj je to naše poslanstvo, ki se ga moramo v polnosti zavedati. Pri dejavnostih po programu NTC razvijamo stopnje težavnosti, kar otrokom predstavlja izziv ter odprtost za nadaljnji razvoj. Kaj bi še lahko naredili? To vprašanje se vzgojiteljem poraja vsakodnevno. Veliko pa je bilo tudi pozitivnih informacij s strani staršev, saj je prav medsebojno sodelovanje strokovnih delavcev s starši ključno za celostni in optimalni razvoj otrok. Z obojestransko komunikacijo lahko ugotovimo, kakšna so otrokova močna in šibka področja ter tako lahko skupaj optimalno gradimo na vsakem individuumu.

**Literatura:**

Jureševič M., Rajović R., Drgan L. (2010): *NTC učenje: Spodbujanje razvoja učnih potencialov otrok v predšolskem obdobju*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. Pedagoška fakulteta.  
Sutherland M. (2015): *Nadarjeni v zgodnjem otroštvu. Dejavnosti za otroke stare od 3-6 let*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, Center za raziskovanje in spodbujanje nadarjenosti (CRSN).